THE OLDEST AND MOST POPULAR SLOVENIAN NEWSPAPER IN UNITED STATES OF AMERICA.

AMERIKANSKI SLOVENEC

PRVI SLOVENSKI LIST V AMERIKI

Geslo: Za vero in narod — za pravico in resnico — od boja do zmage!

GLASILO SLOV. KATOL. DELAVSTVA V AMERIKI IN URADNO GLASILO DRUŽBE SV. DRUŽINE V JOLIETU. — S. P. DRUŽBE SV. MOHORJA V CHICAGI. — ZAPADNE SLOV. ZVEZE V DENVER, COLO., IN SLOVENSKE ŽENSKE ZVEZE V ZEDINJENIH DRŽAVAH.

(Official Organ of four Slovenian organizations.)

NAJSTAREJŠI IN NAJBOLJ PRILJUBLJEN SLOVENSKI LIST V ZDRUŽENIH DRŽAVAH AMERIŠKIH.

ŠTEV. (No.) 145. CHICAGO, ILL., SOBOTA, 26. JULIJA — SATURDAY, JULY 26, 1930. LETNIK XXXIX.

Francoske opazke o paktu in Z.D. - Čiščenje Detroita.

FRANCOSKI TISK TRDI, DA SO ZDRUŽENE DRŽAVE DOSEGLE VELIKO DIPLOMATSKO ZMAGO PRI POMORSKEM PAKTU. — ZDRUŽENE DRŽAVE DOBILE VSE, DALE NE BODO NIČ.

Pariz, Francija. — Evropski državniki na vse načine komentirajo vest o ratificiranju pomorskega pakta od strani Združenih držav. Francoski diplomatje izjavljajo, da so Združene države dosegle veliko diplomatsko zmago pri paktu. To zato, ker pakt daje Ameriki kvoto kot Angliji, dasi so njene potrebe manjše, celo manjše kot potrebe Francije, tako trdijo.

V "Le Journalu" piše St. Brice: "Pomorski pakt, ki ga je ta teden ratificiral senat Združenih držav je največji uspeh Zdr. držav. Amerika je s tem dobila enakost, ki pa bo daleč nadkriljevala Anglijo radi tega, ker so njene potrebe manjše kot angleške. To pomeni za Ameriko supremacijo na morju."

"Le Temps" piše: "Amerikanci so dobili s paktom vse, kar so hoteli. Pridobili so popolno satisfakcijo na ugledu in drugače, dočim na drugi strani niso sprejeli s paktom nobene obveznosti do drugih."

"Pertinax" pa pravi: "Zdr. države so zopet veliko pridobile. To je uspeh njihove moči, do katere so prišle kot zmagovalke na strani zaveznikov."

V teh citatih je čitati med vrsticami pikre opazke, da so Združene države samo dobile, a dale ne bodo nič. Ta nevolja francoskega tiska je razumljiva, ker Francija je v Londonu zahtevala od Anglije in Združenih držav jamstva za pomoč v slučaju napada, nakar pa seveda ne Zdr. države ne Anglija niste pristali. Zato "Pertinax" namiguje, da bi Združene države ne bile kar so, če bi ne bile na strani zaveznikov. Tako očitovanje je naravnost smešno, ko ve vsak otrok, da bi se danes nahajala Francija pod pruskim kopitom, da niso prišle Zdr. države na pomoč zaveznikom.

—o—

ZASTOJ PRI POGLOBLJEVALNEM DELU

Springfield, Ill. — Kakor znano, bi se moralo delo za poglobljenje illinoiškega kanala, po katerem gre plovbena pot v reko Illinois in od tam v reko Mississippi ter nato po tej v Atlantiško morje nadaljevati, da bi se isto izgotovilo v določenem času. — Toda, kakor povsod, ima tudi tukaj denar prvo in zadnjo besedo. Zgovorjeno je bilo namreč, da bo vojni department, pod katerega delokrog taka dela spadajo, doprinesel svoj del izdatkov za ta dela in država Illinois svoj del. Zdaj pa prihaja vojni department z izjavo, da mu manjka v to svrho denarja in da bo treba čakati do prihodnjega leta. To pa pomeni ukinjenje dela. — Vojni department prosi državo Illinois, da naj za ta čas posodi dva milijona dolarjev, proti čemur pa odločno stoji illinoiški generalni državni pravdnik Carlstrom, češ, da postava države Illinois tega ne dovoljuje. Ako ne bodo našli pri tem kakega izhoda za medčasno posojilo, bo najbrže delo na poglabljanju ustavljeno.

GUVERNER ZA RED V DETROITU

Ukazal državni policiji, da preišče slučaje zadnjih 11 umorov, ki so jih izvršili gangsterji v službi politikantov.

—o—

Detroit, Mich. — Kakor je A. S. že poročal, da je bil te dni v Detroitu umorjen Radio anoncer po imenu Buckley, ki je vodil po radio kampanjo proti neznosnim korupcijskim razmeram v mestu. On je delal in priporočal odpoklic mestnega župana Bowles, katerega so volilci zadnji torek resnično odpoklicali z urada z 120,863 glasovi proti 89,907 glasovi za Bowlesa. Anoncer Buckley je ves vesel razglasil v torek pozno zvečer izid volitev ter da je Bowles zgubil župansko mesto. Nato se je vrnil v svoje stanovanje v La Salle hotelu. Tam se je še vsedel in čital časopis. Kar pridejo trije možje in z samokresi ustrele brez vsake besede na Buckleya, ki se je na mestu zgrudil. Napadalci so neznanokam izginili.

Vse mesto je postalo razburjeno radi tega dogodka. Očevidno je, da so naročili umor Buckleya ljudje, proti katerim je delal. V sredo večer je dospel v Detroit v zrakoplovu sam guverner države Michigan in takoj ukazal državni policiji preiskati popolnoma neodvisno od mestne policije vse slučaje zadnjih umor, ki jih je 11. Mestna policija se izkazala v preiskavah popolnoma neuspešna. Izjavlja, da bo izčistil mesto raketirjev in da je pripravljen proglasiti nad mestom preki sod in istega vladati z vojaštvom.

Tak odločen nastop bi bil na mestu še marsikje drugje, n. ur. v Chicagi bi prav nič ne škodoval.

—o—

OBLAK SE UTRGAL V ANGLIJI

Yorkshire, Anglija. — V tem okraju se je utrgal oblak in silna poplava je nastala. — Štiri mesta so pod vodo in več vasi so morali ljudje izprazniti radi poplave. Poročilo pravi, da že štiri dni neprestano dežuje. Materialna škoda je velika.

—o—

SMRTNA KOSA

Joliet, Ill. — V bolnišnici sv. Jožefa je preminul te dni Dušan Dejanovič, 8letni deček občeznane, ugledne hrvatske družine Mr. in Mrs. Štefan Dejanovič, 1013 No. Scott St.

VLADNA KOVARNA DENARJA NA KITAJSKEM

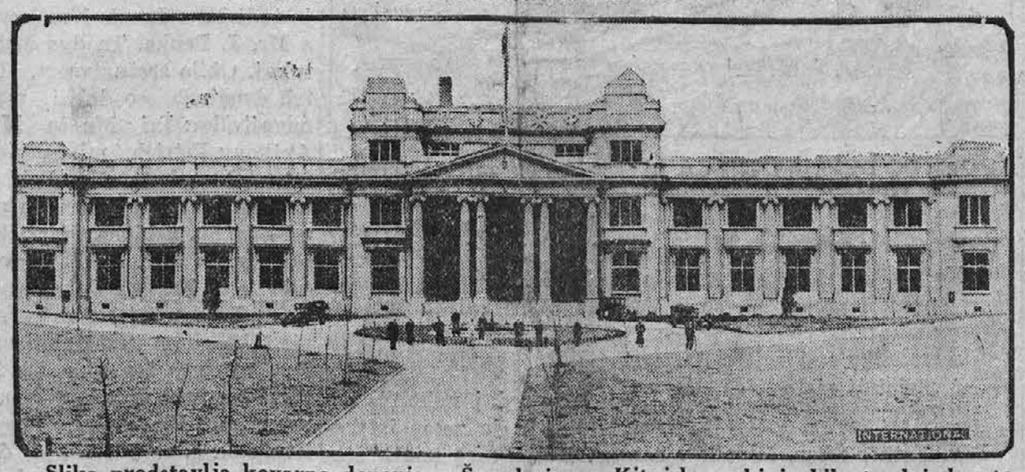

Slika predstavlja kovarno denarja v Šanghaju na Kitajskem, ki je bila te dni dogotovljena in oddana obratu. Načrt za stavbo je izdelal ameriški inženir Clifford Hewitt.

POLITIČNE KAMPANJE ZA VOLITVE

Demokrati in republikanci se pripravljajo na ofenzivno kampanjo širom dežele. — Obe stranki najboljše upata.

—o—

New York, N. Y. — Sedaj, ko so kongresniki in senatorji odšli iz Washingtona domov na odih je pozabljen vsakdanji dirinindaj v Washingtonu. Premnogi izmed njih, ki pridejo v jeseni novembra na volitve, bodo v kratkem začeli volilne kampanje po svojih okrožjih, za zopetno izvolitev. Na drugi strani pa bodo z vso paro na delu njihovi politični tekmeci.

V glavnem odboru republikanske stranke vlada precej nesoglasja. Načelnik odbora Houston je postal celo predsedniku Hooverju nepriljubljena osebnost in baje dela nato, da se ga izloči iz urada. Houston ima tudi svoje zagovornike. Spremembe v načelstvu republikancev je pričakovati, kakor kažejo znamenja zadnjih dni.

Vročo kampanjo vodijo v državi Kansas za izvolitev guvernerja. V kampanji igra glavno ulogo vprašanje za odpomoč farmarjem, ki na noben način ne morejo prodati svojega žita. Vsaka stran obljublja pomoč, seveda do volitev. Potem pa bo pomoč pozabljena in farmarji se bodo morali zadovoljiti s frazami.

Po južnih državah se kaže velika aktivnost v demokratskih krogih, ki pravijo, da morajo pridobiti napram republikancem.

—o—

ZOPET DVE ŽRTVI PREDRZNIH SUHAŠKIH AGENTOV

Wood's Hole, Mass. — Obrežni patrolni čoln št. 2387 je včeraj v jutranjem polmraku začel streljati na jahto Marge of Bourne, misleč, da so na njej tihotapci z žganjem. Dva potnika na jahti sta bila nevarno obstreljena od krogelj iz strojne puške. Ko se je izvršila preiskava, niso našli na jahti nobene opojne pijače, kar je zopet škandal za zvezne agente, da napadajo nedolžne ljudi.

—o—

ŠIRITE AMER. SLOVENCA!

KRIŽEM SVETA

— Foochow, Kitajsko. — Enaindvajset ameriških in trindvajset angleških misijonarjev, katere so zajeli kitajski banditi v vojni zoni, so pili včeraj najdeni na nekem zapuščenem kraju, kjer so jih banditi pustili po mučenju, brez vsakih sredstev. Banditi so ravnali z njimi zelo neusmiljeno.

— Neapolj, Italija. — Poročila omenjajo, da je v mestu in okolici na tisoče delavcev zgubilo kruh, ker je potres porušil vse tvornice v okolici. Vsi ti tisoči so brez strehe in vsakih sredstev. Najbolj trpijo matere z dojenčki in bolniki.

— Chicago, Ill. — Pred krojačnico Isaac Nemzer, 6757 North Clark St., je bila včeraj položena bomba, katere razstrelba pa ni povzročila posebne škode, razven da je zdrobila šipo v izložbenem oknu. Bombo je najbrž položil kak konkurent, ker je Nemzer znižal cene za likanje in popravljanje oblek. Torej vojska tudi med krojači.

— Argo, Ill. — Na 6300 Archer Ave so vstopili sinoči trije roparji v Jim's Pool room in ustrahovali goste. Pobrali so gostilničarju ves denar, ki je znašal nekaj nad $500.00.

— Oelwein, Ia. — Zanimiv slučaj so imeli včeraj pred tukajšnim mestnim sodnikom. — Mestni župan T. N. Carnall je odpustil iz službe konštablerja Hartsough. Začelo se je med njima prerekanje, nakar je župan konštablerja po boksarsko pretepel. Slednji ga je obtožil in župan je za svoje junaštvo plačal $50.00 kazni. — Vročina je, pa postanejo vroči tudi ljudje.

— Mexico City, Mehika. — Dva policista, ki sta vstopila v dvorano, kjer so zborovali komunisti, in hotela zborovanje preprečiti, bi bila kmalu linčana od druhali. V skrajni sili sta začelo streljati v zrak in s tem opozorila druge, da so prihiteli na pomoč. Komunistično gibanje v Mehiki postaja zelo močno.

— Chicago, Ill. — Na La Salle Street železniški postaji je bil povožen do smrti od vlaka Edward E. Lindsay, podpredsednik in blagajnik od Robinson State Bank, v Robinson, Ill.

NADALJNE VESTI O POTRESU

Skupno število mrtvih mnogo višje, kakor prvotno poročano. — Več kot milijon ljudi je brez strehe in sredstev.

—o—

Rim, Italija. — Dosedaj dognano število človeških žrtev, v kolikor je mogoče to točno dognati, znaša okrog 3700. Okrog 4300 ljudi pa je več ali manj poškodovanih. Nad en milijon ljudi je brez vsake strehe in sredstev. Tako govore zadnja poročila o potresu v Italiji.

V četrtek sta se pojavila zopet dva sunka, ki sicer nista bila silna, a dosti močna, da so se nekatere razpokane stavbe razrušile. Sunka sta dvignila velikanski strah med prebivalstvom, da je zopet vse zbegano pričakovalo najhujšega.

Vladna pomoč deluje s polno paro. Mesta in vasi so zastražene po vojaštvu, da se ne krade in ne odnaša ljudske lastnine. Danes ali jutri, se poroča, da obišče prizadete kraje in prebivalstvo italijanski kralj.

—o—

ANGLEŠKI PARLAMENT RATIFICIRAL PAKT

London, Anglija. — Angleški parlament je predvčerajšnim po formalnem čitanju pomorskega pakta, ki se je sklenil med Združenimi državami, Anglijo in Japonsko, soglasno odglasoval za sprejem istega. Pakt bo sedaj podpisan še od kralja, nakar postane polnomočen.

—o—

HINDENBURG PRENEHAL Z OBISKOVANJEM PORENJA

Koblenz, Nemčija. — Nemški predsednik, ki se je mudil na obiskovalni turi po krajih, ki so jih imeli zasedene Francozi po zadnji vojni in so jih pred kratkim izpraznili, je prenehal z obiskovanjem. To iz vzroka katastrofe, ki je zadela to mesto pred par dnevi, ko se je podrl most na reki Reni in zahtevala 38 človeških žrtev. Obiskal pa bo te kraje ob drugem času.

—o—

"Amer. Slovenca" v vsako slovensko hišo, naj bo geslo

Iz Jugoslavije.

NERESNIČNE VESTI ITALIJANSKIH LISTOV. — PRAŠKI LISTI ZVRAČAJO VSO KRIVDO NA ITALIJANE. — 8 MILIJONOV ŠKODE. — SMRTNA KOSA. — RAZNE NESREČE IN NOVICE IZ DOMOVINE.

Italijani poročajo neresnico.

Italijanski listi poročajo tako, kakor da bi bil nesreče kriv sam kapitan parnika "Karagjorgje". Nekatera poročila celo pravijo o samoumoru jugoslovanskega kapitana, kar pa ni res. Resnica pa je, da so bili odpuščeni iz službe vsi častniki in kapitan italijanskega parnika "Morosini" in da so jim bile odvzete morjeplovnice.

—o—

Ostra pisava praških listov.

Praga, 8. jul. — Praški listi zelo obširno razpravljajo o katastrofi "Karadjordja", pri kateri so bili ubiti, odnosno ranjeni tudi češkoslovaški državljani. S posebnim začudenjem se ugotavlja, da se je katastrofa mogla zgoditi v jasni, mirni noči. "Narodni Listi" izjavljajo, da se češkoslovaška in jugoslovanska javnost ne smeta zadovoljiti s tem, češ, da se je zgodila nesreča. Namigava se, da je italijanski parnik "Morosini" konkurent poškodovanega "Karadjordja". Dočim pa je jugoslovanska ladja vedno prenapolnjena, vozi italijanska vedno prazna. Bulvarni list "Ekspres" prinaša vest o nesreči na prvi strani z debelim tiskom: "Italijanski parnik se je namenoma zaletel v jugoslov. parnik Karadjordje." Začudenje je povzročilo tudi, da je italijanski parnik ponesrečene potnike pripeljal v italijanski Zader.

—o—

Velika škoda.

Parnik "Karadjordje" je v veliki nevarnosti, da se prelomi in potopi. Skušali so to preprečiti s tem, da so prihiteli hitro na pomoč in ga peljali v ladjedelnico. Škoda, ki jo ima parnik pri tem, se ceni na 6 do 8 milijonov dinarjev.

—o—

Nesreča pri delu v Žužemberku.

Pri popravljanju cerkve sta se dva zidarska vajenca težko poškodovala, ko je bilo skoro že vse delo končano. Padla sta s 6 m visoke strehe; eden si je zlomil nogo v stegnu, drugi pa obe roki v zapestju. Prepeljana sta bila v ljubljansko bolnišnico.

—o—

Smrtna kosa.

V Klosterneuburgu pri Dunaju je umrl Franc Smrkol, železniški uradnik v pokoju, doma iz Novega mesta, star 61 let. — V Gaberju pri Celju je umrla Ivana Grilec, žena mizarja. — V Mariboru je umrl Franc Moravec, stolni župnik, star 56 let. — V Kurji vasi pri Zidanem mostu je umrl Ivan Koritnik, upokojeni železničar, star 66 let.

—o—

Duhovniška vest.

Za škofijska druhovna svetnika sta bila imenovana Vojteh Hybašek in Gašper Porenta, profesorja na škofijski gimnaziji v Št. Vidu nad Ljubljano.

—o—

Maščevalnost ali sadizem.

Posestnik Ivan Brulc iz Smolenje vasi je opazil, da je nekdo porezal z ostrim nožičkom vime najboljše krave v dolžini kaka dva decimetra. Za storilcem ni sledu.

—o—

Promocija.

Na institutu des Hautes Etudes Internationales pravne fakultete v Parizu je diplomiral g. Boris Kermauner iz Ljubljane.

—o—

Zlata poroka.

V Ljutomeru sta obhajala zlato poroko Matjaž in Marija Oman, ki slavita letos svoj 77letni rojstni dan. Na to slovesnost je prišla njuna hčerka iz daljnega Clevelanda in prinesla lepo darilo tamošnji cerkvi.

—o—

Godovanje z nožem.

V Ljubljani v barakah so imeli godovanje neke Marije K. Zabava je dosegla svoj višek, ko so se že nekoliko napili, z zmerjanjem. Končala se je na ta način, da je imela Marija K. precej prerezani obe roki in možakar je romal v zapor.

—o—

Nova maša.

Na Vrhniki je pel novo mašo rojak Stanko Skvarč, sin odlične Skvarčeve rodbine. — Novomašniku je pridigal bivši vrhniški kaplan, sedaj železniški župnik č. g. Val. Bertoncelj. Veliko uspeha v njegovem poklicu!

—o—

Požar.

Iz neznanega vzroka je izbruhnil v Žavrcih pri Ptuju požar pri posestniku Josipu Šimenko. Rešili so le živino. Zgorelo je vse seno in 12 kokoši.

—o—

Gasilni dom.

V Kleku pri Trbovljah so v nedeljo, 5. julija slovesno otvorili Gasilni dom. Ker ni bila dovoljena sv. maša na prostem, se je dom blagosolvil popoldne.

—o—

Jubilej.

Gospod Anton Dolinar je obhajal v torek, 9. julija, svojo biserno sv. mašo. Najdolj je služboval v Lučah, namreč 30 let. Častitamo.

—o—

Velike žrtve strele.

Viktoriji Sotl, posestnici v Slovenjgradcu, je strela zažgala gospodarsko poslopje in kozolec. Živino so rešili. V Krogu pri Murski Soboti je strela porušila streho Novakove hiše, vendar ni zažgala. — Strela je zažgala veliko "križev" po polju, kjer se je sušilo žito.

AMERIKANSKI SLOVENEC

Edini in najstarejši slovenski list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891.

Izhaja vsak dan razun nedelj, ponedeljkov in dnevov po praznikih.

Izdaja in tiska
EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. 22nd St., Chicago, Ill.
Telefon: CANAL 0098

Naročnina:

Za celo leto	$5.00
Za pol leta	2.50
Za četrt leta	1.50
Za Chicago, Kanado in Evropo:	
Za celo leto	$6.00
Za pol leta	3.00
Za četrt leta	1.75

The First and the Oldest Slovenian Newspaper in America.
Established 1891.

Issued daily, except Sunday, Monday and the day after holidays.

Published by:
EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office:
1849 W. 22nd St., Chicago, Ill.
Phone: CANAL 0098

Subscription:

For one year	$5.00
For half a year	2.50
For three months	1.50
Chicago, Canada and Europe:	
For one year	$6.00
For half a year	3.00
For three months	1.75

POZOR. — Številka poleg vašega naslova na listu znači, do kedaj imate list plačan. Obnavljajte naročnino točno, ker s tem veliko pomagate listu.

DOPISI važnega pomena za hitro objavo morajo biti doposlani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list.—Za zadnjo številko v tednu je čas do četrtka dopoldne.—Na dopise brez podpisa se ne ozira.—Rokopisov uredništvo ne vrača.

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

Položaj v Nemčiji

Nemški finančni minister dr. Moldenhauer je podal ostavko, ker ni mogel izvesti svojega finančnega načrta, s katerim je hotel spraviti državni proračun v ravnovesje. Ker je postalo z njegovo ostavko stališče cele vlade omajano, so ga njegovi kolegi prosili, naj ostavko umakne. Vendar pa dr. Moldenhauer vztraja pri svoji demisiji.

Neposredni povod za krizo, ki je že delj časa latentna, je dal Moldenhauerjev finančni predlog, da krije primanjkljaj v proračunu za podporo brezposelnih z dodatnim 4% davkom na plače uradnikov, ako presegajo 8000 mark letno. Proti predlogu niso bili samo socialni demokrati in nacionalisti iz principijelne opozicije proti vladi, ampak se je proti njemu tudi v vladnih strankah samih pojavil zelo močan odpor. Očitali so načrtu, da je nepravičen, ker obremenjuje samo en društveni sloj in ne obsega vsega prebivalstva. Demokrati so bili skoro vsi proti, v centrumu so bili duhovi tudi zelo razburjeni in v ljudski stranki sami, katere zastopnik v vladi je bil dr. Moldenhauer, so ga ostro napadali.

V tej motni situaciji se je vlada solidarizirala z ministrom Moldenhauerjem, ki je svojim kolegom v kabinetu izcrpno pojasnil položaj in dokazal, da je njegov predlog edini, ki lahko reši vprašanje fonda brezposelnih. Vlada se je postavila na stališče, da ne bi mogel voditi druge finančne politike, kdorkoli bi bil finančni minister. Tako se je iz demisije finančnega ministra izcimila težka vladna kriza, ki je ne bo mogoče enostavno rešiti z izmenjavo finančnega ministra.

Kriza, ki se je sedaj tako ostro pojavila, traja pravzaprav že od onega dne, ko je državni kancelar Brüning sestavil svojo vlado koncem marca pod patronatom samega predsednika Hindenburga. Bil je tedaj čas, ko so Nemci reševali svoje največje zunanje-politične probleme, vprašanje reparacij in vprašanje evakuacije Porenja. Meščanske stranke so računale, da je po več ali manj zadovoljivi rešitvi teh problemov prišla ugodna prilika, ko se lahko rešijo neprijetnega nadzorstva socialnih demokratov v vladi. Nastopil je Brüning in kar naenkrat sestavil vlado brez socialističnega nadzorstva, zato pa je pripeljal v ministrstvo zmerne elemente nacionalne stranke. Toda kljub temu, da se je novemu kancelarju posrečilo razcepiti to močno desničarsko stranko, je bila njegova večina v Reichstagu vedno tako neznatna, da ni mogel vladati z ono trdo roko, ki bi bila potrebna. In še to podporo zmernih nacionalcev se mu je posrečilo dobiti in ohraniti samo z grožnjo, da bo drugače razpuščen parlament; tega pa se boje vse desničarsko orijentirane stranke, ker skoro ni dvoma, da bi pri novih volitvah v sedanjih razmerah največ pridobile levičarske stranke.

V taki parlamentarni situaciji se vlada ni mogla dosledno naslanjati na parlamentarno večino in je zato tudi ponovno izjavljala, da se noče vezati na stranke. Kabinet je res sestavljen iz mož, ki so strokovnjaki v svojih resorih in ki odklanjajo za svoje delovanje odgovornost strank, katerim pripadajo. To je dovedlo tudi do redkega pojava v parlamentarnem režimu, da je finančni minister Moldenhauer ves čas finančne debate o fondu za brezposelne imel svojo lastno stranko proti sebi.

Jasno je, da se taka nestalna situacija ni mogla držati in vsak najmanjši incident bi lahko povzročil padec vlade. Rešitvi pa, ki bi vodile iz tega položaja, sta bili samo dve in še ti zelo nevarni in nepriljubljeni.

Prva je bila, da predsednik lahko poseže po členu 48. ustave, ki mu daje pravico, da zakon proglasi tudi brez privolitve parlamenta, kar je predsednik Hindenburg tudi storil. Drugi izhod pa je bil na razpolago: razpust parlamenta, do česar je tudi prišlo. Predsednik Hindenburg je bil storil tudi to, a ni imel še legalnega povoda za to, Člen 48. nemške ustave daje sicer predsedniku pravico začasnega suspendiranja ustave, vendar pa po soglasnem mnenju pravnikov le takrat, kadar sta ogrožena mir in red v državi; to pa v sedanji situaciji gotovo še nista bila.

Vendar predsednik Hindenburg je posegel po tem pripomočku in je po izjavi političnih opazovalcev rešil Nemčijo še pred slabšimi razmerami, ki bi sigurno nastale, ako bi šla nemška državna politika še naprej v takem toku. Rešil jo je kljub nasprotovanju voditeljev raznih strank, ki so nasprotovali razpustu parlamenta. Poslanske volitve pa so razpisane za 14. septembra t. l., za katere se pripravljajo že velike kampanje vseh političnih strank v Nemčiji.

Kdo bo zmagal pri prihodnjih državnozborskih volitvah, bo pokazal torej 14. september.

S POTA PO DEŽELI ČRNEGA DEMANTA

Pittsburgh, Pa.

Ko v hišo prideta, mi dva
pomoči prosit — siromaka;
sovražniku najprej se da,
prijatelj malo naj počaka.

Rev. Father Škur, župnik v fari Marije Vnebovzete dela podobno. Nisem sicer njegov sovražnik, vendar nisem Fathru še nikdar storil kakšno posebno uslugo, pa kako me je z veseljem sprejel ter pogostil s tako velikim "stekom", da nisem še nikdar tako velikega pojedel. Napravil mi je tudi "sendvič" za na pot, pa tak, da je bilo več "šunke" kakor kruha; in kako smo imenitno zajtrkovali skupaj z dvema študentoma, ki nameravata čez čas postati duhovnika in sta prišla sedaj na počitnice. Ta dva sta: sin Mr. John Golobiča in Mr. Starešinič. — Prav iskrena vam hvala Father!

Ker so nekateri farani še vedno ogibajo domače cerkve radi raznih svojih predsodkov, je Father pisal vsem faranom sledeče pismo:

Cenjeni farani! Prva polovica tekočega leta se je zaključila. Smo li napredovali v prvem polletju 1930? Da povoljno .Tako v verskem, kakor v gmotnem oziru. — Ob nedeljah in praznikih je cerkev Marije Vnebovzete lepo obiskana in sveti zakramenti se povoljno prejemajo, kar znači, da so Pittsburghški Slovenci dobri katoliki. — V gmotnem oziru smo tudi nparedovali s tem, da smo kupili pri cerkvi loto in hišo 213 — 57th street. Plačali smo za isto $5,800.00. Cerkvena posest meri sedaj 250 čevljev, na 57 cesti "frontage" in v hrib 330 čevljev. To je lepa posest cerkve Marije vnebovzete, ki pa zahteva veliko žrtev, za vzdrževanje itd.

Father Škur si veliko prizadeva da bi bili zadovoljni "črni" in "beli" kranjci te župnije. Posrečilo se mu je privabiti jih z lepo besedo in prošnjo; pa kaj vse skupaj pomaga, ko je "pehraček" skoraj prazen. Večkrat gredo Father tudi sami pobirat. Sedaj kopljejo pod cerkvijo.

Pojdimo sedaj nekoliko po naselbini, ki je zelo interesantna. Komu niso znane številne stopnice, po katerih se pride na hrib, kjer stanujejo naši ljudje. Ko prideš na vrh je krasen razgled na vse strani. Posebno lep je razgled dol v Pittsburghško dolino, kjer se kadijo tovarne, ki pa sedaj tudi bolj slabo obratujejo. — Prav presenečen sem bil, ko sem obiskal tukajšnje rojake. Vsi so me zelo lepo pozdravljali in list z veseljem naročali. Skoraj so me karali, ker me ni bilo že skoraj 3 leta v Pittsburghu. — Belokranjci so zares prijazni in postrežljivi. Enako tudi "črni", le da so nekateri med njimi malo bolj neverni in tu pa tam bolj krepko zakolnejo. Toda pod trdo skorjo imajo le dobro srce. Vsi pa ne bomo nikdar enih misli. Morda bo kateri čitateljev zmajal z glavo, češ, kaj ta piše od črnih in belih "Kranjcev", kaj je treba te razlike? Da prav imaš. Nič ni tega treba in bi sploh tega ne bilo treba, pa kaj hočemo, ko so to ime prinesli nekateri še iz stare domovine. Sedaj se pa nikakor ne morejo navaditi, da so vsi Ameriški kranjci, oziroma Amerikanski Slovenci, samo en narod in brez vsake razlike.

Naše Belokranjce sem največ slišal tožiti, kako jim je hudo, ako se spremeni ime K. S. K. J. Složno pravijo, da bi naj ime ostalo, kakor je in na katero so se tako privadili. Veliko jih je, ki pravijo, naj bi to ime ostalo kakor nekak zgodovinski znak naše Jednote in znak naših očetov. Seveda se bodo morali vsi zadovoljiti in privaditi, kar bo odločila prihodnja konvencija. Za zgodovinski znak si pa lahko obdržimo trakove in znake, katere smo sprejeli ob prihodu v Jednoto. Prihodnjič dalje.

Ant. Jaksetič.

—o—

BARBERTONSKE NOVICE

Berberton, O.

Po dolgi in mučni bolezni je umrla Mrs. Antonija Polh, doma je bila nekje blizu pri Sežani na Primorskem. Tukaj zapušča moža ter osem otrok. Pokopana je na Sv. Avguština pokopališču. Družini, prijateljem in sorodnikom iskreno sožalje. Poroke so bile v naši cerkvi dve: Omožila se je Miss Genefive Brunski z Mr. Nicholas Nilles z Amerikancem. Ona je pa hčerka dobro poznane družine Mr. in Mrs. Charles Brunski. Ta mlada dva živita sedaj v Toledo, O. Poročila se je tudi Miss Jennie Krashovec z Mr. J. Penko. Ta dva živita tukaj. Obilo sreče vsem. Pri teh družinah so dobili male nagajivčke: Pri Mr. in Mrs. Anthony Petrich ml. v Kenmore, O. malo punčko. Pri Mr. in Mrs. Anthony Adamich ml. v Sherman, pridnega fantička. Pri Mr. in Mrs. Jakob Novak tudi fantička. Bog daj zdravje vsem. Pri družini Anton in Jennie Okolish so tudi dobili malega umrlega fantička. Ob tej priliki se zahvalim članicam in uradnicam Slovenske Ženske Zveze št. 6. za 5 dol. kot dar meni, za našega malega fantka, in vsem katere so mi kaj prinesle in naredile iz prijaznosti. Bog plačaj vsem. Ameriške državljanske papirje so dobili: Mrs. G. Frances Žagar, Mrs. John Mary Tancek, Mrs. J. Marjana Otonichar in Mr. Anton Misich. Častitke vsem.

V nedeljo 27. julija bo pa farni piknik, na katerega se vse farane opozarja, če le more naj pride vsakdo, zabave ne bo manjkalo.

Pozdrav do vseh naročnikov lista.

Mrs. A. J. Okolish.

—o—

VROČINA IN DRUGO V CHICAGI

Chicago, Ill.

V poletnem času izgleda vse bolj leno in mrtvo, tako tudi dopisovalci naše naselbine, z malo izjemo, kadar se vsi na enkrat oglasijo. Tolažimo se pa s tem, da niso samo pri nas taki, da jih je tudi drugod, po drugih naselbinah solnce ogrelo in da je ta bolezen, redkih časopisnih dopisovalcev razširjena po celi Ameriki. Sedaj se bere v listu Amerikanski Slovenec skoro same naznanila za piknike, vabila na seje in tu pa tam na kratko poročajo o kakih uspehih. Izjeme so zelo redke. Je pa tudi res, da se nikomu ne ljubi pisati v tej nazarenski vročini, ki je taka, da kakor je bil pred to trhljeno ker. Posebno smo se greli zadnji teden v petek in soboto. V soboto zvečer se je menda samo zato nekoliko ohladilo, da je v nedeljo s toliko večjo silo grelo. Ob taki vročini bi se kaj prileglo, ko bi človek imel par porcij ječmenovca. Pa takega, kakor je bil pred to trhnjeno prohibicijo. Saj res. Čemu je pa prav za prav ta prohibicija? Toliko si senatorji in sodniki in ne vem kdo še vse belijo glave zakaj je prohibicija, pa še sedaj ne vejo. Sedaj so že tako daleč prišli, da več ne vejo, ali je postavna, ali protipostavna. To pa je, da sedaj ljudje veliko več pijejo, kakor so poprej. In kaj vse popijejo . . . Poprej si šel pit in si vedel že naprej kaj boš pil. Sedaj se pa največkrat zgodi, da šele potem in morda šele drugi ali tretji dan zveš, kaj si pil. — Butlegerje preganjajo, pa jih je kljub temu vedno več. Zraven tega se še sami pobijajo, a jih je več in več, kakor gob po dežju.

Naše dično mesto Chicago je spet na "bum". Denarja, kakor se sliši je spet zmanjkalo v mestni blagajni, da ne morejo plačevati ne ognjegasce, ne policajev in ne drugih mestnih delavcev. Nekateri pravijo, da še učiteljev ne in učiteljic. Čudno je to. Vse se pritožuje, da ni denarja. Kmalu bo tako, kakor sem nekoč bral od nekega ribničana, ki se je svojemu sotedu pritožil, da bo svet kmalu brez denarja. Svojo trditev je podprl, s tem, da je drugemu rekel: Vse kaže, da ne bo več denarja. Poglej: "Jez ga najmam, ti ga najmaš in ji je še veliko, ki ga najmaju." Bome res. Posebno v teh slabih brezdelnih časih.

Delo se pa kar noče odpreti. Zadnji mesec so obljubovali delo vsem, ako bo na volitvah zmaga za novi "Transportation system". Zmaga je odločila z veliko večino. Sedaj bo že kmalu en mesec, a se razmere še niso za las spremenile. Obečali so takrat, da se bo delo takoj odprlo, a je bilo na stotine delavcev od tistega časa že odpuščenih. So nekateri mogotci in kompanije, ki se z delavcem samo igrajo in ga za nos vodijo. Kdaj bo boljše, je še veliko vprašanje in na to vprašanje je težko odgovoriti.

Z.

—o—

SVOJE VRSTE MANIJA

Chicago, Ill. — Kakor znano, so tudi v Chicagi, kakor v nekaterih drugih mestih začeli z doseganjem novega rekorda, ki je v tem, kdo bo najdalje neprestano sedel na drevesu. Tako je sedelo 6 mladeničev že več dni na drevesju v Evanstonu in na 408 Ridge Ave. sedita dva. Gre se za rekord. Policija je fantom ukazala, da morajo z dreves, kar pa niso ubogali. Šele, ko je mladinsko sodišče odločilo, da je to nevarno, ker lahko kdo izmed tekmecev ponoči zadremlje in bo padel na tla, ter se mora to ustaviti, če drugače ne, s silo. Policija ima sedaj sodnijski ukaz proti sedenju na drevesih in je že nekaj takih fantov spravila z dreves. Kje bodo vodili sedaj tekmo za ta rekord, poročilo ne pove. Lahko pa gredo v Afriko, tam je dosti konkurentov te vrste.

VAŽNO NAZNANILO

Rojakom v Chicagi, So Chicagi, Jolietu, Waukeganu in okolici glede vožnje v Maruette in Calumet.

—o—

Lokalni chicaški odbor je stopil v dogovor z North American Bus Co., katera družba bi dala prvovrstne buse (parlor car type) z zanesljivimi šoferji na razpolago pod sledečimi pogoji:

Za en bus se najame 30 potnikov, da imajo udobne sedeže in vožnjo . Odpeljali bi se iz Chicage, Lincoln in 22nd Street, v petek zvečer, 8. avgusta okrog 7. ure; potniki iz Chicage, So. Chicage in Jolieta bi se zbrali na tem mestu, one iz Waukegana bi med potoma pobrali, ako se oglasi povoljno število. V Marquette bi dospeli v soboto zjutraj, 9. avgusta ,pravočasno, da bi tam lahko prisostvovali celemu programu. V Marquettu bodo busi potnikom na razpolago za nadaljno potovanje v Calumet.

Iz Calumeta bi se vračali v nedeljo, 10. avgusta zvečer ali v ponedeljek zjutraj, kakor bi pač večina potnikov želela.

Vožnja za tje in nazaj stane za osebo **$12.50.**

Kdor hoče torej po ceni in udobno potovati, naj se priglasi najkasneje do 30. julija pri spodaj podpisanem odboru.

Pogoji za priglasitev: Vsi priglasi se bodo vknjižili po številkah, torej, kdor se prvi priglasi, dobi prvo mesto. V slučaju, da se priglasi 35 potnikov in bus lahko vzame le 30 oseb, bi 5 potnikom, kateri bi se zadnji priglasili, ne mogli ustreči, razven, če se priglasi dovolj oseb za dva ali več busov.

Za vsak priglas je potreba priložiti ček ali Money order za celo vožnjo, to je $12.50 ker le na take priglase se bomo mogli ozirati, da lahko vse potrebno pravočasno uredimo.

Priglasi se sprejemajo samo do že omenjenega dneva, 30. julija 1930.

Torej dragi rojaki, cena za potovanje je zelo nizka; kdor le more, naj pokaže svojo narodno, katoliško zavest in se pridruži temu romanju, da v častnem številu pokažemo, da vemo ceniti delo svojih velikih mož, kot je bil naš rojak škof Baraga.

Vsa nadaljna pojasnila se bodo pravočasno naznanila, če se za ta način potovanja oglasi dovolj potnikov.

Priglasi se naj blagovolijo pošiljati na sledeče naslove:

Louis Kosnik, 1913 W. 21st Place, Chicago, Ill.

Joseph Kobal, 1901 W. 22nd Street, Chicago, Ill.

Za lokalni odbor:
L. Kosnik, Jos. J. Kobal.

Opomba:—Kakor ste videli v Amer. Slovencu, vlak stane $16.80.

MRAVLJE, KI UMORE SLONA

Na vsej zapadni afriški obali od Senegala in 5000 kilometrov vzdolž južno do Angole in v notranjost do Konga in daleč navzgor je gospodar džungle črna, navadno en centimeter dolga mravlja. Profesor John N. Vandercook je imel priliko študirati njihovo življenje, katero popisuje takole: "Prvič sem se seznanil s temi mravljami pred več leti, ko sem nekega jutra s šestimi nosači-domačini korakal po ozki stezi džungle. Nenadoma pa je nosač, ki je šel prvi, zagnal silen krik in odskočil nazaj. Ko so ostali videli, za kaj gre, so po kratkem zaletu preskočili približno en meter širok kos poti (kar ni tako lahko s 50 funti teže na glavi), tekli še nekaj korakov dalje in začeli močno cepetati po tleh, nakar so se obrnili, da bi videli, kaj delam jaz.

Pred seboj na tleh sem videl kakih pet centimetrov širok trak, sestoječ iz dveh vrst mravelj, ki se je pomikal naprej. V sredini se je nahajala kolona temnordečih mravelj-delavk, ki so bile dolge približno po en centimeter in so se s precejšnjo hitrostjo pomikale naprej. Na obeh straneh pa sta se pomikali mnogo počasneje dve vrsti mravelj, ki so tvorile očividno varstvo. To so bili vojaki .Vsak vojak je tekel nekaj centimetrov naprej, se nato ustavil, dvignil glavo in premikal grozeče svoje klešče, kakor da bi slutil nevarnost. Vsako sekundo se je odtrgalo od glavne kolone pol tucata vojakov, preiskalo teren en meter daleč naokoli in se nato vrnilo nazaj h glavni koloni.

Tedaj sem nenadoma zavpil od bolečine in začel avtomatično posnemati skakanje in cepetanje nosačev. Pol tucata mravelj se je zajedlo v kožo na moji nogi in povsod, kjer so me ugriznile, je pritekla kri in zrastla majhna bula. Poprej pa so se še v kri spustile pekočo kislino. Nekatere so se zajedle celo v usnje mojih gamaš. Celo minuto sem moral pošteno skakati in cepetati z nogami, da sem se jih otresel.

Te mravlje marširajo vedno v zgoraj opisanih kolonah. Pripovedovali so mi o neki koloni, ki je bila tako dolga, da je 16 dni in noči nepretrgoma marširala mimo nekega mesta. To se pravi, da bi se dalo njihovo število izraziti le z astronomskimi številkami.

Te mravlje so izključno le mesojede živali. V nasprotju z drugimi mravljami ne marajo za sladkor in testenine. Njihova navadna hrana so gosenice, črvi in žuželke. Ker pa te mravlje plezajo tudi visoko gori v drevesa, žive ptiči in druge manjše, na drevesih živeče živali, v vednem strahu pred njimi. Pa tudi večje živali si ne morejo mnogo pomagati, če navale nanje milijoni teh mravelj. Tudi slon, sicer gospodar džungle, ki se ga vse drugo boji, ne more proti tem strašnim žuželkam ničesar opraviti. Tisoči mravelj prodro v njegov občutljivi rilec, ostale pa popolnoma pokrijejo njegovo ogromno telo. Niti trda slonova koža se ne ustavlja njihovim kleščam. Domačini pravijo, da spremene te mravlje slona v treh dneh v popolnoma belo okostje.

Pogostoma navale tudi na kako vas in vderejo v koče domačinov. Ponavadi si izbero za napad noč. Za tistega, ki nima svoje postelje obdane z drobno, kovinsko mrežo, je najboljši svet, da takoj zapusti kočo. Domačinom pa še ne gre bogvekaj k srcu, če jih obiščejo mravlje, kajti v afriških kočah mrgoli raznih živali, kakor podgane, miši, kače in pa razne žuželke. Te pa seveda mravlje popolnoma iztrebijo. Zato so domačini še celo veseli in ko mravlje zapuste vas, gre življenje v starem tiru naprej, nekaj časa brez podgan in kač.

Solnca te mravlje ne prenesó, voda jim pa nič ne škodi. Direktni žarki afriškega solnca jih usmrte v dveh minutah. Zato prirejajo svoje ekspedicije ponoči ali v gostem pragozdu, zunaj pa se pojavijo podnevi le, če je oblačno. Če pa mora kaka kolona marširati čez kos poti, kjer slučajno prodirajo skozi listje solnčni žarki, napravijo "vojaki", ki očividno lažje prenašajo solnčno svetlobo, s svojimi telesi nekako cev, s premerom okrog 2 cm in pol. Tu spodaj pa marširajo delavke. Včasih pa napravijo v takih slučajih tunel iz prsti, kateri primešajo svojo kislino in napravijo nekak beton. Seveda opravljajo to delo le "vojaki".

Držali so te mravlje šest ur pod vodo, pa so bile še vedno pri življenju. Zanimivo je, na kak način pridejo čez kako reko. V deževnem času so v to često prisiljene. Ko pride taka kolona mravelj do tekoče vode, se takoj razprse vojaki pregledat teren. V nekaj minutah je že izbrano mesto, kjer bodo šle mravlje čez vodo. Nato se mravlje zgrnejo skupaj; šibkejše in delavke gredo v sredo ,zunanje plasti pa tvorijo samo "vojaki". Na ta način napravijo pest debelo kroglo. Nato se ta krogla zavali v vodo, kjer jo zagrabi tok in jo v večini slučajev nese natančno na določeno mesto nasprotnega brega. Ostale krogle sledijo, dokler ni cela armada zbrana na nasprotnem bregu. Zanimivo je, da so te mravlje popolnoma slepe.

—o—

V hotelu. — Koliko stane pri vas prenočišče?

— To je odvisno od lege.

—Jaz ležim vedno na hrbtu.

SVETILNIK
katoliškega shoda.
Urejuje Rev. Bern. Ambrožič, O. F. M.

NAZNANILO IN OKLIC.

Vsem onim, ki mislijo iti v Marquette in na Calumet z železnico od Chicage navzgor, se ponovno naznanja sledeče:

Skupna vožnja bo po železnici, ki se imenuje "Chicago, Milwaukee, St. Paul & Pacific R. R." Vlak bo odšel iz Union Station iz Chicage v petek, dne 8. avgusta ob petih popoldne (5:00 P. M.) Iz Milwaukee odpelje isti vlak ob sedmih (7:00 P. M.) V Maruette, Mich., bo dospel vlak v soboto zjutraj ob pol osmih (7:30 A .M.)

To velja samo za postaji Chicago (Union Station) in Milwaukee. Naj vsak sam premisli, katera postaja mu je bolj na roko in naj tam vstopi.

Vožnja je zelo znižana. Iz Chicage do Calumeta in nazaj stane $16.80. Iz Milwaukee in nazaj $13.45.

Ker je pa vmes stranski pot od postaje Champion v Maruette, je treba za to pot doplačati $1.11 (en dolar in 11 centov.) Torej bo cela pot iz Chicage in nazaj stala $19.02, iz Milwaukee in nazaj $15.67.

Na postaji, ko boste kupovali ticket, vprašajte za WEEK-END-FARE ticket na Calumet, Mich.

Ta ticket velja do torka zvečer. To se pravi, da se lahko vrnete domov do postaje Milwaukee ali Chicago še v ponedeljek ali torek z istim ticketom.

Še to: iz Marquetta na Calumet odide vlak v soboto ob 2:30 popoldne in pride na Calumet ob 7:30 zvečer.

Za povratek domov s Calumeta velja to: Vlak odhaja ob 4:15 P. M. (petnajst minut čez štiri popoldne) in dospe v Milwaukee ob 5:25, v Chicago (Union Station) ob 7:40 zjutraj.

Kdor hoče imeti Pullman, si ga seveda tudi lahko kupi za navadno ceno.

Vsi tisti, ki mislite iti v Marquette in na Calumet po tej progi, si takoj izrežite ta odstavek iz tega lista in si ga shranite, da ne boste kaj pozabili.

Vendar priporočamo avtomobil

V zgornjih vrsticah je povedano vse potrebno za tiste potnike, ki mislijo potovati z železnico. Dovolj ugodno je to za one, ki bodo prišli iz Chicage in iz okolice, potem pa iz Milwaukee in okolice.

Za udeležence iz drugih krajev, ki so bliže Marquettu, na primer Sheboygan, Port Washington, Krivitz, Ironwood itd. je pa najbolj priporočati, da pridejo s privatnimi avtomobili. Ugodnosti potovanja z avtomobili so bile na tem mestu že poprej poudarjene.

Ker je sedaj vožnja z železnico tako ugodno urejena, smo opustili misel na "buse". Kdor torej iz Illinoisa in spodnjega Wisconsina ne misli na avtomobil, naj se odloči za železnico po zgorajšnjih navodilih.

Spet malo o programu proslave

V Marquettu se prične proslava v soboto zjutraj s pontifikalno sv. mašo škofa Nussbauma **ob deveti uri.** Med sv. mašo bo imel slavnostno pridigo Rev. J. J. Oman iz Clevelanda. Peli bodo pevci s Calumeta, pod vodstvom znanega misijonarja in pevovodje Rev. Odila Hajnška, O. F. M. Izvajali bodo nalašč za to priliko naštudirano latinsko mašo p. Hugolina Sattnerja iz Ljubljane, ki se imenuje "Missa seraphica".

Po sveti maši bo Msgr. Režek izročil marquettskemu škofu v smislu devete resolucije katoliškega shoda prošnjo slovenskih katoličanov, naj podvzame primerne korake za svetniško proglašenje škofa Barage.

Nato bo govoril škof Nussbaum in cerkvena slovesnost bo s tem zaključena.

Udeleženci se bodo takoj nato razvrstili za obisk Baragovega groba v posebni grobnici pod cerkvijo. Potem bo še dovolj časa za okrepčilo in ogled mesta z okolico, nakar bo odhod na Calumet, kamor bomo vsi lahko dospeli še pred večerom.

Na Calumetu se obeta sijajna prireditev

Naj poudarim tu le dvoje:

Calumetska prireditev bo **mednarodna,** ker se Slovencem žele in hočejo pridružiti vsi ondotni katoličani. Dopoldanska cerkvena slovesnost se bo koncentrirala v slovenski cerkvi sv. Jožefa, ki se je bodo pa udeležile vse ondotne župnije. Pričakuje se, da bo imel pontifikalno sv. mašo škof Pinten iz Grand Rapids, Mich., ki je calumetski rojak in velik Baragov častivec. On bo tudi pridigal v angleškem jeziku, v slovenskem pa p. Odilo Hajnšek.

(Naj tukaj še to omenim, da stoji mesto Grand Rapids z rezidenco škofa Pintena prav na istem mestu, kjer je Baraga ustanovil svoj drugi misijon. Takrat se je kraj imenoval Grand River — "Velika Voda".)

Drugo je pa to:

Popoldanska prireditev se bo vršila na **Eagle Harbor** blizu Calumeta, kjer še stoji lesena cerkev s prostori za misijonarjevo stanovanje iz Baragovih časov.

Eagle Harbor je krasno ležeča naselbina tik ob veličastnem Lake Superior. Lepše bi si calumetski prireditveni odbor ne mogel zamisliti svoje naloge kakor jo je s tem, da je popoldansko proslavo prenesel na Eagle Harbor. Tam je tudi pokopan slovenski indijanski misijonar Father Andoljšek. Ob Baragovi cerkvici in ob Andoljškovem grobu, na kraju, ki ima silno krasno naravno lego, bomo torej popoldne 10. avgusta proslavljali Baragovo stoletnico!

Program popoldanske proslave bo natančneje objavil calumetski pripravljalni odbor.

—o—

Prijatelji! Podpirajte in širite list "Amer. Slovenec"!

RAZNOTEROSTI.

RAZKOŠNOST V AMERIKI

Leeds, Anglija. — Kakor je neki tukajšnji statistik dognal, živi ameriško ljudstvo veliko bolj razkošno, kakor pa Angleži, in v podvojeni meri bolj, kakor Francozi. Izračunal je, da bi denar, ki ga Amerikanci potroše tekom dveh let za razne nepotrebne udobnosti, lahko plačal angleške vojne dolgove. Tekom enega leta namreč potroše Amerikanci za razkošje znesek 10 in pol miljard dolarjev.

—o—

VEČJE PRISTOJBINE ZA PATENT

Tekom minolega meseca je patentni urad izdal nič manj kot 7669 patentov, kar je rekord, ki ni bil še dosežen. Tekom tretjega tedna v juniju se je izdalo štirikrat več patentov kot je normalno v enem tednu.

Ta izredni povišek ni pripisati nenavadni iznajdljivosti, marveč novemu zakonu, ki je stopil v veljavo 1. junija in ki je povišal vladno pristojbino za patent od $40 na $50. Iznajditelji so brž vposlali svojo patentno pristojbino pred koncem maja, da si prištedijo $10. Približno treba štirih tednov, predno se izda patent po vplačanju pristojbine. Zato naval je že prešel, kar se tiče izdavanja patentov.

Sedaj treba plačevati $25 za časa, ko se vloži prošnja za paetnt. Ostalih $25 se vplača, ko je bil patent dovoljen. Večja pristojbina bo pokrivala večje stroške za prepotrebne osobje v patentnem uradu, tako da se bo z večjim številom uradnikov delo vršilo v hitrejšem tempu. Treba le pomisliti, da sedaj visi rešitev 119,000 patentov.

Približno se vsako leto vlaga 90,000 prošenj za patente in dovoljuje se polovica toliko patenotv. Zato bo večja pristojbina povečala dohodke za čez pol miljona dolarjev na leto.

—o—

ŽIVETI SE PRAVI UMIRATI

Izpremenljivost dela ves čas zemskega življenja — če naj to sploh imenujemo življenje — na tem, da umrjemo. Smrti je vsak leto bliže, nego ji je bil pred enim letom, bliže jutri nego danes in danes bliže nego včeraj ,bliže kmalu nato nego sedaj in sedaj nego malo prej. Vsako dolgost življenja zmanjšuje doba življenja in ostanek je krajši in krajši iz dneva v dan in celo življenje ni tedaj nič drugega nego tek smrti, pri katerem se ne more nihče le malo ustaviti ali iti počasneje; vsi so namreč prisiljeni iti z enakim korakom vsi gnani z enako hitrico. Kajti kdor je živel krajšo dobo, dneva ni doživel hitreje nego oni, ki živi dlje; enakomerno in enako dolgi hite obema trenotki, le da je ležal cilj, proti kateremu sta hitela oba z enako naglico, za enega bliže nego za drugega. Kdor tedaj premeri daljšo pot, ne gre počasneje, marveč le dlje. Če tedaj začenjamo umirati, to je nahajati se v smrti v trenutku, ko se v nas začenja smrt, to je pojemanje življenja — kajti čim je življenje po neprestanem pojemanju doseglo svoj konec, se ne nahajamo več v smrti, marveč po smrti — potem se resnično nahajamo v smrti od trenotka, ko se nahajamo v telesu. To in nič drugega se godi dan za dnevom, uro za uro in vsak posamezen trenotek, tako dolgo, dokler se smrt ne použije in s tem konča, in ne preide čas, ki je bil med pojemanjem življenja čas v smrti, v čas po smrti. Nikdar tedaj človek ni življenje, kakor hitro se nahaja v tem bolj umirajočem nego živečem telesu.

—o—

MOŽA REŠILA IZ PEKLA

V Nekem mestecu ne daleč od Karlovih varov na Češkoslovaškem živi vdova nekega uradnika. Za vsako ceno je hotela govoriti z duhom pokojnega moža. Ni dala miru, dokler ni bila uvedena v spiritistično društvo. Že na prvem spiritističnem sestanku je poklicala duha svojega moža, ki se ji je "blagohotno odzval". Na njeno vprašanje, kako se mu na drugem svetu godi, je odgovoril, da je v peklu, kjer trpi strahovite bolečine od ognja. Ona se je seveda silno razžalostila in je šla vsa obupana domov. Okrog polnoči je nekdo potrkal na vrata njene hiše. Žena je odprla in pred njo je stal visok maskiran človek, ki ji je dejal, da je vrag in da je pripravljen rešiti njenega moža peklenskih muk, če mu da denarja. Vdova ga je prosila, naj pride naslednjo noč, ker doma nima toliko denarja, kolikor ga on zahteva. Drugo jutro je vdova takoj šla v banko in dvignila ves svoj denar. Od veselja je povedala blagajniku, zakaj je dvignila denar in mu rekla, da bo okrog polnoči govorila z vragom. Blagajnik je seveda o tem obvestil policijo, ki je opolnoči aretirala vraga, ki ni bil nihče drugi kakor neki član omenjenega spiritističnega društva.

—o—

VAS KI IZUMIRA

Vasica Milly v bogatem vinčarskem okraju Chably je na primer štela pred 50 leti 247 prebivalcev. Zdaj jih je ostalo 137, in je prekoračila tretjina od njih 60. leto. 29 mož in žen so v starosti med 41. in 60. leti in 40 v starosti 20 do 40 let. Mladine v starosti do 13 let je samo 14. Polovica od nje je dosegla za šolski obisk predpisano starost. Sedmero dečkov in deklic se uči v "preprostorni" šoli, in okoli je vse polno kmetij z napisom "na prodaj". Ta izumirajoča vas, ta hiralnica, je vsakdanji pojav na Francoskem. Če je narastlo tekom zadnjih 80 let prebivalstvo republike za 4 milijone, so to povzročila mesta. Marseille šteje že nad 650 tisoč ljudi in Lion nad 570 tisoč, Nizza se je podesetorila in S. Denis je narastel 17 krat. A kmečko prebivalstvo se je v istem času zmanjšalo za 6 milijonov in tvori le pičlo polovico vseh Francozov namesto nekdanjih treh četrtin. Vedno več kmetij nakupijo inozemci in dolina Garone je že postala "nova Italija". Poljski delavci so tako dragi in redki, da so zamenjujo posestniki polje v travnike in pasejo ovce: s tem prištedijo visoko plačo. Zato se je skrčila od leta 1913 do sedaj pšenica na 1,400.000 ha. Kmalu bo morala Francoska v inozemstvu kupovati polovico potrebnega žita. Meščani se ne brigajo za kmečke težave in slabe letine ter od vlade zahtevajo znižanje draginje. In medtem je dokazano, da bi moral kmet prodajati mleko po 1.40 fr. za liter namesto sedanjih 1.20 fr. ter pridelati vsaj po 20 kvintalov pšenice namesto sedanjih 14 kvintalov z 1 ha, da bi se mu splačalo gospodarstvo. Razen inozemstva oškodujejo kmeta tudi francoske kolonije. Vino iz Alžira, olje iz Tunisa, pšenica in svinje iz Maroka odjedajo zaslužek domačemu poljedelcu. A vlada ne sme pustiti rasti draginje, če noče ugonobiti mesta. Odgovarja vasi, da bi bila za njo edina rešitev izdatnejše gospodarstvo, efficiency, in predvsem več naraščaja, domačih sinov, ki bi ostali zvesti rodni grudi.

—o—

RADI PIJAČE . . .

Washington, D. C. — Včeraj je bil obsojen pred tukajšnjim sodnikom J. C. Adkinsom na 18 mesecev ječe Geo. L. Cassidy, ker so našli pri njem lanskega oktobra steklenico žganja. Sapramiš se postavijo, če koga zašijejo radi kake stekleničke v ječo. Velikih ptičev — gangsterjev — se pa ne vidi.

—o—

"Amerikanski Slovenec" je največji slovenski dnevnik in najstarejši slovenski list v Ameriki. Naročajte ga!

Rojakom se priporoča

FRANK ERMENC

Funeral Director and Embalmer

EDINI SLOVENSKI POGREBNIK V MILWAUKEE, WIS.

401 Grove Street.
Phone Hanover 876

KVALITETA — TOČNOST POŠTENJE

A. F. WARHANIK

zanesljivi lekarnar — zaloga fotografičnih potrebščin.
2158 West 22nd Street
vogal Leavitt ceste
CHICAGO, ILL.

Slovenska Ženska Zveza.

Ustanovljena 19. dec. 1926. Inkorporirana 14. dec. 1927.

GLAVNI IZVRŠEVALNI ODBOR:

Predsednica: Mrs. Marie Prisland, 1034 Dillingham Ave., Sheboygan, Wisconsin.

Tajnica: Mrs. Julia Gottlieb, 1845 W. 22nd St., Chicago, Ill.

Blagajničarka: Mrs. Matilda Duller, 2241 So. Lincoln St., Chicago, Ill.

Slovenska Ženska Zveza je edina Slovenska ženska organizacija v Ameriki. Pod njeno okrilje bi morala spadati vsaka zavedna katoliška Slovenka v Ameriki. Članarina je samo 25c mesečno.

Naselbine, ki še nimate podružnice Slovenske Ženske Zveze, ustanovite jo. Za pojasnila pišite glavni tajnici.

Organizacija izdaja svoje lastno glasilo

"ZARJA"

ki je prvi in edini slovenski ženski list v Ameriki. Izhaja v obliki Magazina in prinaša le to, kar je v korist in izobrazbo žen in deklet. Naročnina za članice je že uračunjena pri članarini, za nečlanice pa stane $2.0z letno. Ako še nimate tega lista v Vaši hiši, pošljite naročnino še danes na naslov **"ZARJA", 1845 W. 22nd Street, Cihcago, Ill.**

ŠE NEKAJ ODMEVOV PO KONVENCIJI.

Ko smo ženske ustanavljale Slov. Žensko Zvezo pred tremi leti, se je povdarjalo, da bodi podlaga naši Zvezi ista, katero je imel in skozi stoletja čuval slovenski narod, namreč — katoliška vera. Prva konvencija v Chicagi je potrdila ustanovo in odredila, da imajo vstop v Zvezo le **praktične katoličanke.** Konvencija v Sheboyganu je potrdila stališče Zveze s sprejetjem **načelne izjave,** ki se glasi: Slovenska Ženska **Zveza je ustanovljena na katoliškem temelju. Ta temelj Zveze ostane neizpremenjen, dokler ga ne ovržejo tri redne konvencije zaporedoma s tričetrtinsko večino, ali pa članstvo s tričetrtinsko večino oddanih glasov pri treh referendumih; toda od enega referenduma do drugega mora poteči najmanj tri leta časa.**

S tem je povedano dovolj jason, na kakem stališču stoji Zveza. Ravno tako so naša pravila umljiva in jasna dovolj, da jih vsakdo lahko razume, kdor jih razumeti hoče. Članice in uradnice so jih razumele, in do sedaj so se ta pravila, kolikor nam znano, spolnovala; uverjene smo, da se bodo tudi zanaprej.

Zadnja konvencija je odredila, da naj Zveza pridobi enega izmed č. g. duhovnikov za sotrudnika pri glasilu "Zarja". Glavni odbor je naprosil Rev. Anton Schiffrerja, ki je bil že zadnja leta naš svetovalec, naj z nami sodeluje še zanaprej ter obenem sprejema pritožbe in odgovarja na vprašanja, tikajoča se verskih zadev. Zato ste prošene vse članice kakor uradnice posameznih podružnic, da se v vseh takih slučajih obrnete do Rev. A. Schiffrer, St. Mary's Hospital, Milwaukee, Wis.

Slovenski duhovščini, ki je z nami delovala, pisala članke v naše glasilo, tem potom v imenu članstva izrekam prisrčno zahvalo. Članstvo opozarjam, da naj vrši dolžnosti tako do svojega verskega prepričanja, kakor do Zveze. S tem boste koristile ravno tako same sebi kot organizaciji. Le če spolnujete vsa pravila, moremo pričakovati, da se bo v Zvezi zbral cvet slovenskega katoliškega ženstva. Svet ni bil ustvarjen v enem dnevu in še danes, po toliko tisoč letih godrnjamo, da ni vse v redu. Zato tudi organizacija, katero so ustanovile šibke ženske roke, ne more biti v treh letih popolna. Če bo pa vsaka storila svojo dolžnost, nam je zagotovljen vsestranski napredek. In če ostale zunaj Zveze upoštevajo dejstvo, da je vsak začetek težak in vsak obstanek neprenehana borba, sem prepričana, da bomo s skupnim delovanjem in v slogi z vsemi dosegle, da bo Ženska Zveza s časoma postala to, kar smo že **od početka želele, namreč: Idealna Organizacija Slovenskega Ženstva v Ameriki.** **Marie Prisland,** predsednica.

FINGL'S FAMILY FORMULA FFF

so znanstveno izdelane iz najboljših in najčistejših zdravil, ki se morejo dobiti.

F. F. F. Rubiseptine, izvrstna tekočina za izpiranje ust in za grgranje	35c
F. F. F. Grip-Acold-Capsiles, uničuje prehlad	50c
F. F. F. Corn Remedy, hitra odpomoč za kurja očesa	25c
F. F. F. Prašek za glavobol, prežene bolečine	25c
F. F. F. Balzam za pljuča za trdovraten kašelj	35c
F. F. F. Liniment ni mastno—učinkuje skozi kožo—hladilno — da zdravo barvo	35c
F. F. F. Laxatea iz čistih rastlin	25c
F. F. F. Laxatabs kot obkladek za jetra	25c

FINGL'S DRUG STORE
— EDINI IZDELOVALCI —
S. V. ogel 21. in Wood ceste, Chicago, Illinois.

POSTAVNE LISTINE
za tu in stari kraj vam napravi

Anton F. Kozleuchar
— JAVNI NOTAR —
TISKARNA

vstopnice, plakate, pravila, listine, pisemske papirje, kuverte in drugo, vam najceneje napravi
ANTON F. KOZLEUCHAR
419 — 51st Avenue, West Allis, Wis.

STARA IN ZVESTA PRIJATELJICA

je ta zanesljiva banka vsem svojim odjemalcem in jim vedno rada pomaga in daje nasvete.

Vaši prihranki so zasigurani pri

KASPAR AMERICAN STATE BANK

1900 Blue Island Ave. Chicago, Ill.

BRZA ZVEZA v EVROPO

preko Hamburga na naših modernih parnikih
HAMBURG DEUTSCHLAND
ALBERT BALLIN NEW YORK
Redna tedenska odplutja. Zmerne cene. Direktna železniška zveza z Jugoslavijo.
Redna odplutja tudi na naših znanih kabinskih parnikih
ST. LOUIS, MILWAUKEE in CLEVELAND
Za navodila vprašajte lokalnega agenta ali
HAMBURG-AMERICAN LINE
177 N. Michigan Avenue Chicago

PRVI SLOVENSKI POGREBNI ZAVOD V CHICAGI

LOUIS J. ŽEFRAN

1941 W. 22nd St., Chicago, Ill.
Phone: Roosevelt 3408
Na razpolago noč in dan!

— Najboljši automobili za pogrebe, krste in ženitovanja. Mrtvašna kapela na razpolago brezplačno. — Cene zmerne.

Gospodin Franjo

ROMAN.

Spisal Podlimbarski.

Hren je prižgal svetilko in ga spremil po stopnicah in prek vrta. "France, nekaj me skrbi," je dejal, ko sta postala pri izhodu na ulico. "V konaku so pravili, da je ta tvoja varovanka sestra človeka, ki ga imajo zaprtega in ga peste, ker so našli pri njem poln arzenal prepovedanega orožja."

Inženir ga je prijel za roko. "Dragi prijatelj, saj sem te vendar v tistem listu prosil, da o moji zadevi ne poveš nikomur."

"Kako naj ne povem, če jo moram pa prijaviti v konaku?"

"O tem do danes nisem premišljeval," je rekel Vilar in s kratkimi besedami je pojasnil vso stvar, molčal pa je o kinžalu, ki so ga orožniki zaplenili pri Danici.

"Slišal sem, da je njen brat nevaren agitator," mu je segel v besedo uradnik. "Kot takšnega ga ne izpuste sedaj. Čeprav je pri onem orožju nedolžen, kakor trdiš ti, je danes že malone gotovo, da ne osvobode njenega brata, dokler ne uduše nove vstaje, ki se pripravlja."

"Prav zato moram skrbeti zanjo jaz. Ljubi moj Vinko, ti govoriš tako, kakor bi ti bilo žal, da si mi storil uslugo. Ako se bojiš kakšnih sitnosti zaradi Danice, onda odkrito povej, da pridem jutri po njo in jo spravim k Grgićevi majki."

"Nikakor ne, France."

"Rajši sem jo dal k tvoji gospe soprogi, ker se pri njej nauči marsikaj lepega."

"Oprosti mojo opreznost, saj veš, kako sem navezan na svojo rodbino, ki se mi množi od leta do leta. V Bosni postaneš kaj lahko veleizdajalec. To besedo ti nasprotnik tako ravnodušno zabrusi v obraz, kakor bi ti drugod mirno voščil: Dobro jutro, France!"

"Ne bodi zajec, Vinko!"

"Nisem. Samo opozoriti sem te hotel na to stvar. Danica naj ostane pri meni. Reči moram, da je krasna deklica, kakor bi pohajala iz prave vojvodske rodovine. Pri nas se ji ne bo godilo slabo. Vse naj se vrši po najinem pismenem dogovoru. Lahko noč!"

Vilarju je tisti večer dolgo rojila Hrenova boječnost po glavi. Zdaj se ji je posmejal kot neosnovani in smešni, minuto pozneje je zaradi tolike strahopetnosti okregal svojega slovenskega prijatelja, potem ga je zaskrbelo, kaj stori Hren, ako naperijo tudi proti Danici obtožbo zaradi prepovedanega kruhoborca, v katerem se bosta še dolgo bojevala dva močna elementa: strah pred višjimi in vpliv zavedne slovenske žene. In v svojih mislih je šel z njim v tista pozna leta, ko bo imel davkarski upravitelj Hren svoja zrnca že spravljena na suhem, otroke preskrbljene in si bo, sedeč v mirnem kotičku s pohvalo in odliko upokojenega človeka, trkal na prsi in poudarjal svoje neustrašljivo Slovanstvo, češ: Kaj nam pa morejo!

Drugo jutro je dal na pošto pismo, naslovljeno na Bajićevo mater. Vsebina se je glasila: Milostiva gospa! Zla usoda me je prisilila, da sem danes privedel v Tuzlo Danico Miloševićevo. Pod Konj-planino se mi ni zdela več varna. Sirota se je izgubila od svojega roda kakor čebela od svojega roja, videl sem jo brez zaščite, zato jo privijem k svojemu rodu .Tako ji je usojeno. Poznam njeno značajnost, njen pogum, njeno deviško nedolžnost, čednosti, ki jih ne premaga noben nasilnik, vendar pa se mi je zdelo potrebno, da jo vem v Vaši bližini. Vse drugo naj Vam pove sama. Nahaja se sedaj v zavetju pri davkarskem uradniku Hrenu, ki je dobro znan Vašemu blagemu sinu gospodu Saši. Obžalujem, da je nisem mogel nastaniti v Vaši hiši, srčno mi je žal, da Vas ne morem posetiti in Vam ustno predložiti svoje velike želje. Danica v svojem novem zavičaju morda ne dobi tistega okrilja, ki ga potrebuje. Njen gospodar se mi je danes pokazal strašljivega in jo bo morda pisano gledal, ker je zvedel o njej, da je sestra zaprtega Jovice, katerega smatra za agitatorja in nezanesljivega človeka, dočim je gospa Hrenova idealna ženska, od katere se Danica lahko mnogo nauči. Ker vem, milostiva, da se zanimate za ubogo deklico, Vas tem laže prosim, da bi blagovolili včasi pogledati k njej in se prepričati, da bi blagovolili včasi pogledati k njej in se prepričati, je li pri Hrenovih dobro shranjena, zakaj meni pozimi nemara ne bo mogoče tako pogosto priti v mesto, kakor sem hodil doslej. To je morda samo domneva, kakor je lahko samo domneva in krivo natolcevanje ono, kar sem gori napisal o gospodu Hrenu. Vsekakor pa bom mirneje prebil pod Konj-planino, ako bom vedel Danico pod Vašim poštenim nadzorstvom. Vso zimo se Vas bom hvaležno spominjal in prosil Boga, naj mi da oči sokolje in bela krila labodja, da poletim spomladi z njo v druge, srečnejše kraje. Vaša razsodnost in dobrota, Vaše usmiljenje do zatiranih in preganjanih ljudi, vse to mi jamči, da nočete preslišati moje neskromne prošnje.

Globoko se Vam klanja vdani in hvaležni Franjo Vilar.

42.

Vilar je začel riti po Konj-planini: iztrebil je dve novi drči, popravil nekaj žlebov, nekaj jih je nanovo postavil; vse je uredil tako, da bi se na več krajih lahko spravljali hlodi v dolino, kadar začne zmrzovati. Težavno je bilo njegovo delo, ker je bilo treba prodreti na videz neprodirno goščavo, z žlebovi premostiti nedostopne usedline, mestoma razstreliti gruče skal in odpraviti kopice po hudournikih nanesene trhline. Delo je trajalo tja do konca leta. V tem času je imel dosti sitnosti in bojev z gozdarjem, ki je godrnjal, da mu inženir jemlje delavce, tako da zastaja pravo delo, namreč sekanje.

"Sedaj bomo napravljali samo pota za odpravo lesa, les pa naj stoji," je mrmral.

"Vso planino vam preprežem s sredstvi za odvajanje lesa," je odgovoril Vilar. "Skrajnji čas je bil, da so me poslali sem. Vse vaše dosedanje naprave so preproste in nerabne; vidi se jim, da jih ni napravil inženir."

"Potrati glede delavskih moči se moram upreti. Pozimi je pravi čas za sekanje, pa ne bomo mogli napredovati. Svoj ugovor pošljem vladi, ker to zimo ne napravim toliko lesa, da bi z izkupičkom pokrili stroške."

"Pošljite!" je suho odgovoril Vilar.

Bierkopf ni bil toliko kratkoumen, da bi ne spoznal, kakšne zapreke premaguje inženir: toliko časa trka na vrata sirove prirode, da mu odpre. Tihoma se je čudil bistroumno in smelo izpeljanim napravam, ki bodo naposle koristile tudi njemu, zakaj čim več lesa pojde v dolino, tem več odpade po računu za njegov žep.

TISKARNA

AMERIKANSKI SLOVENEC

izvršuje vsa tiskarska dela točno in po najzmernejših cenah. Mnogi so se o tem prepričali in so naši stalni odjemalci.

Društva — Trgovci — Posamezniki

dobijo v naši tiskarni vedno solidno in točno postrežbo. Priporočamo, da predno oddate naročilo drugam, da pišete nam po cene. Izvršujemo prestave na angleško in obratno. Za nas ni nobeno naročilo preveliko, nobeno premalo.

Amerikanski Slovenec

1849 WEST 22nd STREET, CHICAGO, ILL.

ŠIROM JUGOSLAVIJE

Na Kitajsko.

Jugoslovanski zdravnik Dr. Berislav Borič pojde na Kitajsko, kjer bo organiziral moderne higijenske institucije.

—o—

Nogo si je zlomil.

V ljubljansko bolnico so pripeljali 6letnega Rada Pavletiča, nadučiteljevega sina z Vrhnike, ker si je zlomil nogo, ko je padel.

—o—

Vodo iščejo.

Mesto Celje je ob veliki suši v vseh višjih poslopjih brez vode. Sedaj si na vse načine prizadevajo najti kak močen talni studenec.

—o—

S črešnje padla.

Marija Smehova iz Št. Petra, stara 41 let, je padla s črešnje in si pri tem nalomila nadlehtnico.

—o—

Padel s črešnje.

10letni Martin Gačner iz Zabukovca pri Grižah je pri obiranju črešenj padel z drevesa in si zlomil nogo pod kolenom. Prepeljali so ga v celjsko bolnico.

Ponesrečil v rudniku.

V Pečuhu na Madjarskem se je smrtno ponesrečil Franc Maleš iz Kamnika. Šel je v rov pogledat, če je v rovu dobro podprto. Komaj pride notri, se že strop utrga in podsuje njega in še dva druga, ki sta bila ž njim. Šele čez 3 ure so jih odkopali.

—o—

Moderna javna kuhinja.

V Mariboru bo te dni otvorjena na Slomškovem trgu moderno urejena javna kuhinja pod nadzorstvom Delavske zbornice.

—o—

Pod voz.

Tršinar Jožef iz Dol. Stare vasi pri Škocjanu je pri vožnji sena na strmini hotel voz pridržati, da se ne zvrne. Voz se je pa prevrnil nanj in je malo upanja, da bi okreval.

—o—

S črešnje padla.

Marija Pugrčas, posestnikova žena v Novi gori v župniji Št. Peter, je obirala črešnje. Stopila je na suho vejo, ki se je odlomila in Marija je padla na tla. Nezovestno so pripeljali v novomeško bolnišnico.

—o—

ŠIRITE AMER. SLOVENEC!

Razprodaja

KNJIG!

Cene znižane, kakor še nikoli.

Upoštevajoč sedanje razmere in da damo priliko ljubiteljem knjig, da pridejo na lahek način do

Deset knjig

z malo svoto denarja in da naredimo prostor novim zalogam, zato dobite dokler zaloga ne poide sledeče knjige:

"Štiri leta v Ruskem ujetništvu," navadna cena	**-2.00**
"Ena božjih cvetk", krasna povest	**1.00**
"Tolminci", navadna cena	**.95**
"Krištofa Šmida Spisi", zelo zanimivi	**.65**
"Oče budi Tvoja volja", povest iz Istre	**.50**
"Ob srebrnem studencu", zanimiva povest	**.40**
"Na noge v sveti boj"	**.35**
"Zdravilna zelišča", zelo poučna knjiga	**.35**
"Za domačim ognjiščem",	**.30**
"Od srca do srca"	**.25**
Skupaj	**$6.75**

Kdor naroči vso to zbirko, dokler v zalogi jo dobi sedaj od naše knjigarne za

Samo $2.95

Skoro štiri dolarje si prihranite! Naročite takoj, dokler je zaloga tukaj!

Poslužite se tega kupona!

Knjigarna A. S.
Chicago, Ill.

Prosim pošljite mi gori navedenih 10 knjig za izredno ceno $2.95, zakar prilagam potrebni znesek .— S pozdravom,

Ime .....

Naslov .....

Mesto in država .....

PISANO POLJE

J. M. Trunk

Dvojna mera.

Kaka pomota se pripeti lahko povsod. O Ameriki kar mrgoli pomot in napačnih mnenj pri takih, ki še niso videli Amerike. O pojmovanju duševnega udejstvovanja niti ne govorim.

Ljubljanski "Slovenec" je nekoč pisal o nameravanem izletu SNPJ. v staro domovino, in je nekaj tako pisal, kakor bi bila ta jednota — katoliška. Pri jednoti sami so bili nad tem vrlo ogorčeni.

Dne 1. junija 1930 pa je "Slovenec" stvar popravil, toraj ravnal prav v smislu svobodomiselne ogorčenosti, ter pisal:

"Slovenska narodna podporna jednota, ki pride letos, ni katoliška, ampak izrazito protikatoliška, kar priča vsaka številka njenega glasila 'Prosveta'. Tako strastno, kakor ona, je naše predvojno socialistično in liberalno časopisje napadalo in blatilo naše verske svetinje. Za časa evharističnega kongresa je napravila na naše Najsvetejše izpad, kakršnega si ni privoščil noben tamkajšnji protiverski list. Presveto Evharistijo je imenovala navadni 'piškot'. Iz tega pač lahko vsak spozna, koliko je na njej katoliškega.

Dobro vemo, da ta in drugi izpadi na naše najdražje ne gredo na račun celokupnega članstva omenjene jednote, saj je njega velik del veren in včlanjen pri njej le v kolikor je podporna, ne pa v kolikor je protiverska. To pa ostane in mi z ogorčenjem pribijemo, da je kot organizacija izrazito protiverska.

Zato bomo mi počakali naše Kranjsko slovenske katoliške jednote, ki pride prihodnje leto, upamo, da že prekrščena v Slovensko katoliško jednoto. Njen in njenemu članstvu že naprej kličemo: Dobrodošli nam prekomorski bratje in sestre po narodnem in verskem čustvovanju!"

Zdaj je pa zopet ogenj v strehi, in dopisnik se v Prosveti št. 143. ne more dosti izkašljati nad temi grdimi klerikalci. Med drugim pokašljiva:

"Prav za prav bi bilo to povsem dovolj, da bi spoznali, koliko ljubezni do rojakov imajo klerikalci. Tudi ne bi bilo treba nobenega komentarja in naši rojaki, ki pridejo na obisk v Ljubljano, si bodo tak pozdrav slovenskih katolikov vsekakor zapomnili in se temu primerno obnašali.

A vendar nekaj opazk: O priliki, ko prihaja potom S. N. P. J. več sto naših rojakov iz tujine, kamor so morali, ker jim domovina ni dajala kruha dovolj, ko prihajajo zdaj, da obiščejo domovino, se najde "Slovenec", se najdejo klerikalci, ki so zmožni tem rojakom radi njihove sodobne svobodomiselnosti vreči ob prihodu nekak prezir v obraz. Hoteč s tem pokvariti sprejem rojakov. — A se motijo: kolikor je res pravih bratov in sester teh svobodomiselnih rojakov, jih bodo prav radi tega napada klerikalnega časopisja sprejeli s tem večjo iskrenostjo.

Prava olika in pravo narodno čuvstvo, s katerim se tako radi bahajo celo v tem članči, veleva, da ne gre rojakov, ki jih je domovina prav za prav izgnala, sprejemati z mero in vago, koliko je kdo versko - zatrapan ali svobodomiseln. Človek-Slovenec obišče Slovenijo — to je. Časopis pa, ki tega ne more razumeti, pa imenuje naslov — "Slovenec".

Postojno malo pri ti — svobodomiselnosti.

Kak rojak je morda pač pri podpornem društvu, več ne, vsaj mislil bo tako. Tu velja: "Saj ne vedo, kaj delajo". Jednota sama pa hudo trka na zavest, toraj na resnično svobodomiselno prepričanje(?). Ali ne bo kakih žalostnih tragedij in smešnih komedij v starem kraju? Saj dobro veste, iz kakšnih hiš in družin so mnogi prišli sem v Ameriko, in zdaj so prišli na obisk v te hiše in družine, ki se niso prav nič izpremenile. Izpremenili pa so se v Ameriki ti obiskovalci, temeljito izpremenili, ker so postali svobodomiselni materialisti in goli ateisti.

Zdaj so v starem kraju, v stari hiši. Tam visi v kotu velik roženkranc, kakor je visel morda že skozi rodove, in ko so kramljali z amerikanskim obiskovalcem ves večer, pravi mama ali atek ali brat ali sestra . . . da je prišel čas za molitev roženkranca pred počitkom, ker tako je bila navada od nekdaj. Argot. . . se mora takemu ateistu obračati v želodcu, ker že radi amerikanske fine olikanosti ne bo protestiral in imenoval to bunk in humbug in coprnijo in praznoverje, saj bi morda naletel na odpor, kakršnega še ni videl v Ameriki. Pokleknil bo, ko že leta ni klečal in kako mu bo v srcu, si lahko mislite sami.

Niso nič novega ali izrednega take — tragedije. Znani francoski odpadnik Renan, bivši duhovnik, je bil na domu, pri mamici, ko se je dan nagnil in se je stemnilo, stemnilo v materinem, maminem življenju. In mamica je poslala po duhovnika, župnika domače fare, da jo pripravi na pot, ne znano in skrivnostno pot, na pot v večnost. In župnik je prišel, prišel z bogotajstvi, zakramenti, da okrepča Renanovo mamico za pot v neznano, tajno. In ni bilo koga v hiši mamini, v hiši verni in hiši božji, le odpadli sin Renan je bil pri stari mamici, in ta sin je postal neveren, odpadel je, zatajil vero svoje mamice in hiše, in ker ni bilo nikoga drugega, je ta odpadli duhovnik stregel župniku, ko je pripravljal mamico za pot. Strahovita tragedija. . . in kaka taka bo tudi v kaki slovenski hiši zdaj pri izletu svobodomiselne jednote v stari kraj.

Ampak tudi — komedij ne bo manjkalo. Renan ni igral komedije ,le tragedijo, pretresljivo, prav obupno. Komedijo bo igral marsikak slovenski svobodomiselc. Morda že tam, gotovo pa tu, ko se vrne. Poglejte dopise od takih, kateri so se vrnili iz stare hiše, hiše verne in božje, kako se posmehujejo, da so v starem kraju ljudje še vedno tako zarukani in neumni, in poslušajo duhovnike in so praznoverni in. . . tam je molčal in tu se širokousti. Ali ni to smešna svobodomiselna komedija?

To je prvi del dvojme mere. Drugi del se nanaša tudi na kos neke komedije.

(Konec prih.)

—o—

— Chicago, Ill. — Jezuitski misijonar pater G. J. Feltes, ki je te dni priletel z zrakoplovom iz Alaske v New York, kamor je peljal nekega slepega eskimovskega fanta na operacijo, se je včeraj ustavil v Chicagi s svojim zrakoplovom na potu nazaj v Alasko. Omenjeni misijonar uporablja zrakoplov za obiskovanje silno razdaljenih misijonskih postaj v Alaski.

—o—

Katoličan brez katoliškega lista, je kakor vojak brez puške!